

● Alternatiivharidus: reaalsus või fantaasia! ●

MEIE LINN VAJAB GÜMNAASIUMI!

Sellise üleskutsega pöörduvad «Leninliku Lipu» veergudel haridusteemasid käsitlevad autorid ametlike organite ja eraisikute poole. Kuid neid üleskutseid pole seni kuulda võetud. Keegi ju ei vaidle vastu, et lastel on õigus saada senisest paremat haridust, kuid keegi ei astu ka ühtegi praktilist sammu sellise võimaluse loomiseks. Tagajärg on, et juba kaks aastat pole asi paigast nihkunud. Minu arust on põhjus selles, et haridusorganitele oleks alternatiivhariduse organiseerimine lihtsalt liigne koorem, lastevanemad ja nende lapsed pole aga piisavalt aktiivsed. Käesoleva kirjutise eesmärk ongi juhtida avalikkuse tähelepanu uuesti kõnealusele probleemile ning astuda esimesi tegelikke samme selle lahendamise teel.

Gümnaasiumi kasuks valikut langetama on inimesi ilmselt sundinud selliste õppeasutuste kunagine hea reputatsioon ning kõrge õppetase. Tänapäeval on gümnaasiumi ülesanne kaitsta andekate laste õigust heale haridusele ja isiksuse igakülgselisele, nii füüsilisele kui vaimsele arendamisele. Gümnaasiumi, sealhulgas ka vene gümnaasiumi lõpetanud peavad olema adapteerunud eluks Eestimaal, oskama peale eesti keele veel vähemalt kaht võõrkeelt, olema füüsiliselt hästi arenenud ning

nende teadmiste tase peab võimaldama õppida Eesti, Vene või Euroopa kõrgkoolides. Neid ülesandeid pole arvatavasti võimalik lahendada traditsioonilises üldkoolis. Gümnaasiumis peavad olema andekad lapsed ja kõrge kvalifikatsiooniga õpetajad, kooli ja ühiskonna suhted aga peavad kujunema praegustest sootuks erinevaks.

Alustuseks võiks gümnaasiumi paigutada endisesse eesti kooli Spordi tänavas. Praegu asub seal mitu omaette organisatsiooni, kel oleks kindlasti vaja tööks hoopis sobivamaid ruume. Õppetöö võiks gümnaasiumis vältida terve päeva. Ennelõunal õpetataks üldaineid, pärastlõunal antaks tööharjumusi, tegeldaks kehakultuuri, muusika ja kujutava kunstiga. Õpilaste füüsiliseks arendamiseks võiksid tegutseda sportmängude, kergejõustiku, idamaade võitluskunsti, aeroobika ja teised seksioonid, mis ühendaksid eri vanuses noori vastavalt nende soovidele. Samasugusel põhimõttel võiks korraldada töö- ja humanitaarseksioonide tegevuse. Gümnaasiumi võetaks õpilasi ainult sisestumiseksamite alusel. Seal võiksid õppida nii linnas kui maakonnas elavad lapsed. Nende vedamiseks peaks õppeasutusel olema 1—2 bussi. Gümnaasiumi õpetajad peaksid olema kõrge kultuuritaseme ja kvalifikatsi-

ooniga töötajad, kes saaksid ka sellekohast palka. Nad peaksid suutma õpetada osa õppeaineid eesti keeles ja võõrkeeltes. Sellise mõttekaaslaste kollektiivi peab kujundama gümnaasiumi direktor. Direktori määrab või kinnitab hooldusnõukogu, kes valdab ja käsutab finantsressursse. Õpetajatele makstav palk peab olenema õpilaste ja nende vanemate, direktori ja hooldusnõukogu arvamusest. Kui riik ja ühiskond ei suuda leida vajalikke vahendeid, tuleb gümnaasiumis õppimine muuta tasuliseks. Väikese sissetulekuga perede andekad lapsed tuleks õpemeasust vabastada.

On selge, et siin gümnaasiumist maalt pilt tundub meie kangelasliku argipäeva taustal täiesti võimatu. Ent seda võib vaadelda kui sotsiaalset tellimust, mis ühiskord täidetakse. Selle teokssaamise väljavaated võiksid olla järgmised. Kõigepealt on tarvis koguda vahendid, kokku võtta ideed ja koondada soovid. Seejärel valitaks kõigi huvitatud poolte osavõtul hooldusnõukogu. Kui linna lastekaitseliidu eriaryl oleks selleks ajaks kas või 10 000 rubla, võiks valitud nõukogu Eestis välja kuulutada konkursi gümnaasiumi direktori ametikoha täitmiseks. Nimetatud summat on vaja direktorile aastapalga tagamiseks (700 rubla kuus) ning kon-

kursi korraldamise kuludeks (1500 rubla). Kui meie vabariigist sobivat isikut ei leita, oleks tarvis korraldada üleliiduline konkurss. Kui direktori jaoks ei leidu meie linnas korterit, oleks vaja veel lisaks summat korteri ostmiseks või ametielamu ehitamiseks. Pärast seda võiks direktor asuda kujundama pedagoogilist kollektiivi, välja töötama ja kaitsma õppeprogramme ning lahendama õppehoonete küsimust. s. t. hakata tegelema gümnaasiumi vahetu loomisega. Hooldusnõukogu peaks hoolitsema valitud direktori pedagoogiliste uuenduste elluviimise finantsiliste ja aineliste tagatiste eest, sekkumata õppeprotsessi.

Üldiselt on kõik need sammud minu arvates jõukohased isegi meie sotsiaalselt alaarenenud ühiskonnale. Oli ju omal ajal 10 000 elanikuga Jõhvi linnas gümnaasium, kus asjaosaliste mälestuste järgi õpetati viit võõrkeelt. Ei saa me ju olla selle ajaga nii degradeerunud, et ei suuda lahendada meie vanaisadele ja vanaemadele jõukohaseks osutunud ülesandeid. Tahhan uskuda, et see nii ei ole. Gümnaasiumi osa meie elus oleks raske ülehinnata. See tähendaks kõrge kvalifikatsiooniga arste ja õpetajaid, insenere ja poliitikutuid, humanitaaralade spetsialiste ja lihtsalt kultuurseid inimesi. Gümnaasiumi asutamine sunniks ühiskonda vaatama meie linna koolidele teise pilguga ning oleks tõukeks kogu haridussüsteemi reorganiseerimisele. Nii tasuksime veidigi võlga oma lastele, kelle elukeskkonda me pidevalt hävitame ja

kelle arvel praegu tegelikult elame.

Varematel aegadel piisas inimeste soovist täielikult, et püstitada ükskõik milline tempel või mälestusmärk. Inimeste tahe muutis annetuste nired suurejoonelisteks kultuurisaavutusteks, mis on kujunenud kogu inimkonna rikkuseks. Andes endale aru ajast, milles me elame, ning kaitstes meie laste õigust elule tsiviliseeritud inimese väärtustes tingimustes, kuulutab Kohtla-Järve lastekaitseliit välja annetuste kogumise meie linnas vene gümnaasiumi asutamiseks. Vene gümnaasiumist kõneldes seisame hea ka eesti gümnaasiumi eest, kuid selle peab otsustama eestlastest elanikkond, sest ainult rahvas ise võib määrata, mida ja kuidas tema lastele tuleb õpetada.

Loodame, et meid võtavad kuulda ka linnavolikogu ja linnavalitsus, töökollektiivid ja lihtsalt head inimesed. Oleme kõigile tänulikud nõuannete eest ja soovi eest kõnealuse ettevõtmise heaks midagi ära teha. Meie arveldusarve number Elamu-Sotsiaalpanga Kohtla-Järve osakonnas on 700741 (MFO 781489). Raha ülekandmisel märkida juurde «Vene gümnaasiumi asutamiseks». Kirjutage meile aadressil: 202020 Kohtla-Järve, Narva mnt. 12, Põlevkivi Instituut, V. Alekankin. Helistada võite telefonil 42-565 (V. Alekankin) ja 47-470 (J. Žirjakova).

Viktor ALEKANKIN,
Põlevkivi Instituudi teadur

Honorar arvele nr. 700741 vene gümnaasiumi asutamiseks.